

RECEȚIONAT

Agencia Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

2025

AVIZAT

Secția AȘM _____

2025

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL

(pentru etapa 2025)

privind implementarea proiectului din cadrul concursului
Proiecte complexe bilaterale cu Republica Moldova

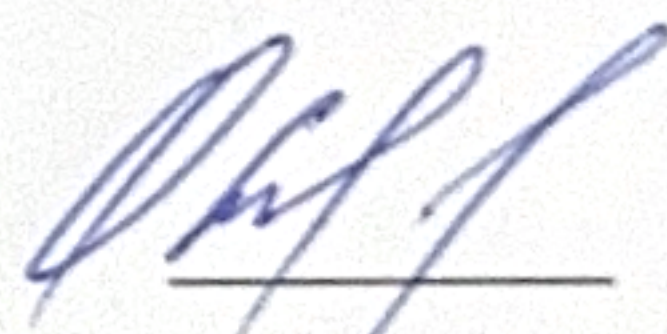
Proiectul: Stres traumatic și vătămare morală în rândul personalului de intervenție în situații de
criză

Cifra proiectului: 25.80013.8007.03ROMD

Prioritatea strategică: Sănătate

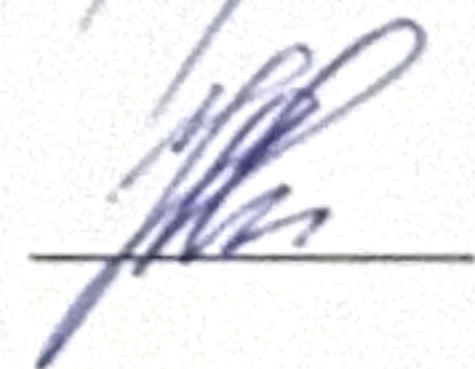
Rectorul/Directorul organizației

Olga CERNEȚCHI

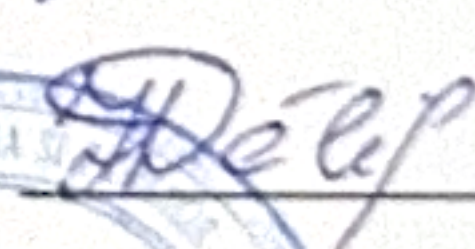
Președintele Consiliului științific/Senat

Jana CHIHAI

Conducătorul proiectului

Inga DELIV

L.Ș

Chișinău, 2025

CUPRINS:

1. Scopul etapei 2025 conform proiectului depus la concurs (obligatoriu).....	3
2. Obiectivele etapei 2025 (obligatoriu).....	3
Consolidarea cadrului metodologic și etic al cercetării privind stresul traumatic și vătămarea morală la personalul de intervenție.....	3
3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025 (obligatoriu).....	3
4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025.....	3
5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu).....	4
6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații (obligatoriu) și în formă de prezentări la foruri științifice (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor).....	8
7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu).....	8
8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului (obligatoriu).....	9
9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului (obligatoriu).....	10
10. Dificultățile în realizarea proiectului de natură financiară, organizatorică, legate de resursele umane etc. (obligatoriu).....	10
11. Recomandări, propuneri (opțional).....	11
Anexa 1.....	12
Anexa 2.....	14
Anexa 3.....	16
Anexa 4.....	17
Anexa 5.....	18

1. Scopul etapei 2025 conform proiectului depus la concurs (obligatoriu).

Consolidarea colaborării bilaterale România–Republica Moldova pentru avansarea cercetării privind stresul traumatic, evenimentele cu potențial de vătămare morală și vătămarea morală la personalul de intervenție, prin dezvoltarea cadrului metodologic, inițierea activităților de colectare a datelor și fundamentarea programului educațional.

2. Obiectivele etapei 2025 (obligatoriu).

Consolidarea cadrului metodologic și etic al cercetării privind stresul traumatic și vătămarea morală la personalul de intervenție.

Dezvoltarea unei baze metodologice unitare prin inițierea analizei sistemice a literaturii, definirea criteriilor de evaluare și pregătirea protocoalelor pentru studiile calitative și cantitative. Acest demers urmărește asigurarea rigoarei științifice și obținerea aprobărilor etice necesare pentru desfășurarea ulterioară a cercetărilor în ambele țări. Prin consolidarea acestor elemente, proiectul creează fundamentul necesar investigării aprofundate a mecanismelor psihologice implicate în expunerea la situații critice.

Dezvoltarea competențelor echipelor de cercetare implicate în analiza evenimentelor cu potențial de vătămare morală.

Întărirea capacităților profesionale ale cercetătorilor prin instruiți metodologice în analiza calitativă, interviuri semi-structurate și principii etice aplicate în situații cu risc psihologic ridicat. Formarea acestora urmărește creșterea calității colectării datelor, acuratețea interpretării și capacitatea de a contribui activ la studiile privind stresul traumatic, moral distress și vătămarea morală la personalul de intervenție medicală.

Crearea unei structuri operaționale eficiente și pregătirea etapelor de debut ale cercetării.

Stabilirea mecanismelor de coordonare între echipele din România și Republica Moldova, organizarea proceselor administrative și lansarea infrastructurii digitale de vizibilitate (pagina web și canalele de comunicare). Acțiunile includ elaborarea ghidului de interviu, pregătirea procedurilor pentru interviurile calitative și inițierea contactelor instituționale pentru recrutarea participanților. Aceste activități constituie baza operațională necesară pentru derularea coerentă a studiilor din etapele următoare ale proiectului.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025 (obligatoriu)

Etapa I. Managementul proiectului

1.1 Pregătirea actelor, documentatiei și raportarea;

Etapa II. Analiza sistemică a literaturii

2.1. Pregătirea primelor etape de evaluare sistemică a literaturii.

2.2. Pregătirea metodologiei pentru desfășurarea interviurilor

Etapa III. Diseminare, comunicare, crearea de rețele și valorificare rezultatelor

3.1 Configurarea canalelor de comunicare și difuzarea informațiilor

3.2 Participarea la conferințe și evenimente dedicate practicienilor din domeniul sănătății.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025

Etapa I. Managementul proiectului

1.1 Pregătirea actelor, documentatiei și raportarea;

Etapa II. Analiza sistemică a literaturii

2.1. Pregătirea primelor etape de evaluare sistemică a literaturii.

2.2. Pregătirea metodologiei pentru desfășurarea interviurilor

Etapa III. Diseminare, comunicare, crearea de rețele și valorificare rezultatelor

3.1 Configurarea canalelor de comunicare și difuzarea informațiilor

3.2 Participarea la conferințe și evenimente dedicate practicienilor din domeniul sănătății.

5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu)

Etapa I a fost dedicată stabilirii fundamentelor administrative, operaționale și metodologice necesare implementării proiectului bilateral. Pe parcursul anului 2025, echipele din România și Republica Moldova au lucrat la pregătirea documentației tehnice obligatorii, la clarificarea procedurilor interne și la consolidarea mecanismelor de coordonare dintre parteneri. Au fost întocmite și actualizate actele de proiect, registrele de activitate și instrumentele de monitorizare a progresului științific și financiar, asigurând premisele unei gestionări eficiente și transparente a proiectului.

Un rezultat central al acestei etape îl reprezintă inițierea elaborării dosarului de etică, necesar obținerii aprobării etice pentru implementarea studiilor. Procesul a inclus analiza cerințelor comisiilor de etică, structurarea documentelor obligatorii, redactarea descrierii metodologiei, selectarea instrumentelor psihometrice ce vor fi incluse în dosar și pregătirea versiunilor preliminare ale formularelor de consimțământ informat. Aceste materiale au fost dezvoltate în colaborare bilaterală și adaptate specificului populației-țintă, contribuind la fundamentarea viitoare cereri de aprobare etică.

Tot în cadrul etapei, au fost organizate întâlniri de lucru între echipele partenere, în vederea planificării etapelor următoare, distribuirii responsabilităților și stabilirii calendarului operațional pentru analiza literaturii și pregătirea metodologiei calitative. Comunicarea internă a fost consolidată prin definirea canalelor de lucru comune și a procedurilor standardizate pentru monitorizarea activităților.

Prin ansamblul acestor acțiuni, Etapa I a asigurat cadrul organizatoric necesar implementării coerente a proiectului, punând bazele administrative și metodologice indispensabile pentru desfășurarea activităților științifice din etapele următoare.

Etapa II. Analiza sistemică a literaturii

Etapa II a reprezentat una dintre componentele fundamentale ale anului 2025, dedicată construirii cadrului conceptual și metodologic necesar desfășurării ulterioare a cercetării empirice. Această etapă a urmărit două direcții majore: (1) inițierea procesului de analiză sistemică a literaturii de specialitate, cu scopul de a identifica ariile teoretice relevante și lacunele existente în domeniu; (2) dezvoltarea metodologiei pentru Studiul 1, inclusiv elaborarea ghidului de interviu, stabilirea procedurilor de recrutare și selectarea instrumentelor psihometrice utilizate în etapele T1 și T2.

1. Fundamentarea cadrului teoretic prin analiza sistemică a literaturii

În prima parte a etapei, echipa de cercetare a realizat o cartografiere cuprinzătoare a literaturii internaționale privind evenimentele cu potențial de vătămare morală (PMIE), vătămarea morală, stresul traumatic și distresul moral, elemente ce constituie nucleul conceptual al proiectului. Analiza a vizat literatura din psihologie clinică, etică medicală, neuroștiințe, medicină narativă și

sănătate ocupațională, întrucât vătămarea morală este un construct interdisciplinar, a cărui înțelegere necesită integrarea acestor domenii.

Echipa a identificat și analizat lucrări fundamentale care au modelat conceptul de moral injury, precum Litz et al. (2009), Ter Heide (2020), Hall et al. (2021), precum și cercetări emergente care explorează experiențele PMIE în rândul personalului medical. A fost acordată o atenție deosebită studiilor realizate în perioada pandemiei COVID-19, întrucât acestea au generat definiții noi ale trădării instituționale, ale inconsistențelor morale și ale conflictelor etice în practică. Analiza a inclus și literatura referitoare la factorii de protecție – reziliența morală, auto-compasiunea și semnificația muncii – concepte care joacă un rol moderativ important în modelele teoretice ale vătămării morale.

Procesul de analiză sistemică a implicat definirea unui protocol riguros de căutare, incluzând:

- ✓ criterii de includere: populații de first responders, cadre medicale, studii care măsoară PMIE, stres traumatic, moral distress, moral injury, studii longitudinale, studii calitative structurate;
- ✓ criterii de excludere: populații militare (cu excepția studiilor conceptuale), intervenții non-clinice, literatură irelevantă pentru dimensiunea morală a suferinței profesionale;
- ✓ baze de date utilizate: PubMed, PsycINFO, Scopus, Web of Science;
- ✓ cuvinte-cheie preliminare: moral injury, moral distress, potentially morally injurious events, healthcare professionals, traumatic stress, moral resilience, self-compassion, work mattering, ethical challenges, first responders;
- ✓ strategii de extragere a datelor și procedura de sistematizare a rezultatelor.

Această etapă a generat o primă sinteză a temelor dominante în literatura contemporană, evidențiind necesitatea unor cercetări axate pe personalul medical civil, întrucât majoritatea instrumentelor și modelelor au fost validate inițial în contexte militare.

2. Dezvoltarea metodologiei pentru Studiul 1 – interviuri semi-structurate

Pe baza cadrului conceptual rezultat din analiza literaturii, echipa de proiect a început procesul de elaborare a metodologiei calitative pentru studiul exploratoriu dedicat identificării PMIE și înțelegerii consecințelor psihologice asociate.

A fost dezvoltat un ghid de interviu semi-structurat care urmărește două direcții majore:

1. Explorarea evenimentelor potențial vătămătoare moral trăite de participanți, cu accent pe:
 - ✓ acțiuni proprii percepute ca încălcări morale,
 - ✓ inacțiuni asociate sentimentului de vinovăție,
 - ✓ situații de trădare profesională sau instituțională,
 - ✓ dileme etice recurente în mediul medical,
 - ✓ presiuni sistemice care pot genera distress moral.
2. Analiza impactului psihologic și profesional al acestor experiențe, incluzând:
 - ✓ simptome emoționale (vinovăție, rușine, furie, dezamăgire),
 - ✓ efecte asupra identității profesionale,
 - ✓ modificarea relațiilor cu echipa sau cu instituția,
 - ✓ indicatori de sănătate mintală (oboseală emoțională, retragere, somatizare),

✓ mecanisme de coping percepute ca adaptative sau dezadaptative.

Ghidul include întrebări deschise, exemple de prompturi, tehnici pentru facilitarea relatării narative și recomandări etice pentru moderarea interviului, având în vedere că retrăirea PMIE poate induce disconfort emoțional. Elaborarea ghidului a ținut cont de informațiile din fișierul privind protocolul etic și formularele de consimțământ, care subliniază nevoia de protecție emoțională a participanților și dreptul acestora de a opri interviul în orice moment.

Tot în această etapă au fost dezvoltate procedurile standardizate de recrutare, cu detalii exacte privind contactarea instituțiilor medicale, implicarea persoanelor de legătură, prezentarea scopului studiului și oferirea garanțiilor de confidențialitate.

3. Selectarea și pregătirea setului final de instrumente psihometrice (T1 și T2)

Un rezultat central al Etapei II îl reprezintă structurarea setului complet de instrumente psihometrice pentru Studiul 2, conform documentelor încărcate. S-au stabilit instrumentele utilizate în:

T1 – evaluare inițială

- Moral Injury Events Scale (9 itemi)
- PCL-5 – PTSD Checklist (20 itemi)
- MISS-HP – simptomatologia vătămării morale (10 itemi)
- Self-Compassion Scale – forma scurtă (12 itemi)
- Rushton Moral Resilience Scale (16 itemi)
- Date demografice și ocupaționale detaliate (vârstă, rol profesional, experiență, tipul instituției, religiozitate etc.)

T2 – reevaluare după 3 luni

- Measure of Moral Distress for Health Professionals (27 itemi)
- Rushton Moral Resilience Scale (16 itemi)
- Work Mattering Scale (10 itemi)
- Self-Compassion Scale (12 itemi)
- WHOQOL – calitatea vieții (26 itemi)
- date demografice suplimentare (dacă aplică)

Colectarea, compararea și integrarea acestor instrumente în schema de lucru a proiectului au permis definirea structurii studiului longitudinal și au pregătit terenul pentru testarea modelelor serial-moderate și a relațiilor dintre PMIE, stres moral, stres traumatic și calitatea vieții.

4. Contribuția Etapei II la arhitectura globală a proiectului

Prin activitățile desfășurate, Etapa II a realizat trei contribuții esențiale:

1. A fundamentat științific proiectul, identificând lacunele din literatura internațională și direcțiile unde studiul poate aduce inovație (în special adaptarea conceptului de moral injury la personalul medical civil și integrarea factorilor protecție).
2. A creat cadrul metodologic necesar atât pentru studiul calitativ, cât și pentru studiul longitudinal, asigurând coerența între obiective, ipoteze și instrumente.

3. A stabilit procedurile tehnice și etice care vor ghida colectarea datelor, consolidând rigoarea metodologică a proiectului. Etapa III. Diseminare, comunicare, crearea de rețele și valorificare rezultatelor

Etapa III. Diseminare, comunicare, crearea de rețele și valorificare rezultatelor

Etapa III a vizat creșterea vizibilității proiectului și consolidarea rețelelor profesionale în domeniul stresului traumatic și al vătămării morale la personalul medical. În acest sens, au fost dezvoltate și configurate canalele oficiale de comunicare ale proiectului, incluzând pagina web și platformele digitale dedicate difuzării informațiilor esențiale privind obiectivele, metodologia și etapele planificate. Aceste instrumente au contribuit la asigurarea transparenței și la facilitarea dialogului cu instituțiile medicale, cercetători și profesioniști interesați.

Un rezultat important al etapei I-a reprezentat participarea tuturor celor cinci membri ai echipei proiectului la stagii de mobilitate academică la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Mobilitățile au fost concepute în strictă concordanță cu tematica proiectului, fiind axate pe dezvoltarea competențelor în:

- metode avansate de cercetare calitativă (interviuri narrative, analiza tematică, analiza experiențelor morale),
- tehnici moderne de evaluare a stresului traumatic, stresului traumatic secundar și vătămării morale,
- principii de etică în cercetarea aplicată pe populații vulnerabile,
- abordări interdisciplinare în psihologie clinică, sănătate mintală ocupațională și intervenții narrative.

Stagiile au consolidat cooperarea bilaterală cu universitatea gazdă, au facilitat accesul la resurse academice și la expertiză metodologică și au contribuit la dezvoltarea unei rețele internaționale de colaborare.

În completarea acestor activități, membrii echipei au participat activ la importante manifestări științifice internaționale. În perioada 16–19 octombrie, proiectul a fost reprezentat în cadrul „11th International Conference on Applied Psychology and Educational Sciences”, unde au fost prezentate rezultate preliminare și direcții conceptuale privind distresul moral și stresul traumatic în rândul personalului medical. Ulterior, în intervalul 29 octombrie – 1 noiembrie, echipa a participat la „Zilele Institutului Socola”, eveniment ce a oferit oportunitatea integrării proiectului într-un cadru academic profesionist, cu accent pe schimbul de bune practici și consolidarea colaborărilor între specialiști în psihiatrie, psihologie și cercetare aplicată.

Prin aceste activități, Etapa III a asigurat vizibilitatea necesară proiectului, a consolidat rețelele de cooperare științifică și a creat premise solide pentru diseminarea rezultatelor viitoare și extinderea colaborărilor interdisciplinare la nivel național și internațional.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații (obligatoriu) și în formă de prezentări la foruri științifice (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor)

Lista publicațiilor din anul 2025 în care se reflectă doar rezultatele obținute în proiect, perfectată conform cerințelor față de lista publicațiilor (a se vedea Anexa 2)

Notă: Lista va include și brevetele de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală, materiale la saloanele de invenții în cazul în care sunt (conform Anexei 2)

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu)

Impact științific

La nivel științific, proiectul a structurat un cadru conceptual clar pentru înțelegerea evenimentelor cu potențial de vătămare morală, a vătămării morale, distresului moral și stresului traumatic în rândul profesioniștilor din sănătate. Analiza sistemică a literaturii, construită pe baza unui protocol riguros, a permis identificarea temelor dominante din cercetarea actuală și a lacunelor existente, în special în ceea ce privește personalul medical civil din regiune. Acest demers a fundamentat direcțiile în care proiectul poate aduce contribuții originale.

Elaborarea ghidului de interviu semi-structurat și definirea setului final de instrumente psihometrice pentru evaluările inițiale și de reevaluare reprezintă o contribuție metodologică esențială. Structurarea designului de cercetare, stabilirea criteriilor de recrutare, adaptarea procedurilor etice și clarificarea etapelor de lucru creează o arhitectură științifică robustă pentru studii calitative și cantitative. Aceste rezultate permit obținerea, în etapele următoare, a unor date originale relevante pentru înțelegerea mecanismelor psihologice implicate în expunerea repetată la situații critice.

Participarea celor cinci membri ai echipei la stagii de mobilitate la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași a avut un impact direct asupra consolidării competențelor metodologice. Activitățile desfășurate în cadrul mobilităților — formare în tehnici de interviu, analiză narativă, analiză tematică, evaluarea stresului traumatic, vătămării morale și distresului moral, precum și aprofundarea aspectelor etice ale cercetării — au ridicat nivelul profesional al echipei și au consolidat colaborarea bilaterală. De asemenea, participarea la manifestări științifice majore („Conferința Internațională de Psihologie Aplicată și Științe ale Educației” și „Zilele Institutului Socola”) a permis prezentarea direcțiilor de cercetare, validarea abordării conceptuale și integrarea proiectului în comunitatea științifică.

Impact social și profesional

Proiectul contribuie la creșterea vizibilității unei problematice de mare importanță socială: suferința morală și impactul psihologic al dilemelor etice asupra personalului medical. Structurarea clară a conceptelor și pregătirea instrumentelor de evaluare oferă baza necesară pentru identificarea timpurie a riscurilor psihologice în rândul profesioniștilor implicați în intervenții critice.

Prin dezvoltarea competențelor echipelor de cercetare în metode calitative, recrutare etică și analiză a experiențelor morale, proiectul are un impact pozitiv asupra calității viitoarelor studii și asupra fundamentării unor programe de formare și suport dedicate personalului de intervenție. Astfel, rezultatele obținute contribuie la reducerea stigmatului, la creșterea înțelegerii fenomenului de vătămare morală și la promovarea unui climat organizațional orientat spre protejarea sănătății mintale.

Participarea la evenimente științifice și profesionale a facilitat dialogul cu specialiști din psihiatrie, psihologie și sănătate ocupațională, creând punți între cercetare și practică. Acest dialog contribuie la sensibilizarea comunității profesionale și la formarea unor rețele interdisciplinare capabile să susțină intervenții ulterioare.

Impact economic și instituțional

Impactul economic, deși indirect în această etapă, este corelat cu premisele create pentru reducerea pe termen lung a costurilor generate de epuizarea profesională, absenteism, fluctuația personalului și erorile profesionale asociate stresului moral. Prin clarificarea mecanismelor psihologice și construirea unui cadru de evaluare solid, proiectul poate contribui la elaborarea unor politici instituționale de prevenire și intervenție, cu efecte benefice asupra stabilității și performanței organizațiilor medicale.

În același timp, proiectul a consolidat capacitatea instituțiilor partenere de a derula cercetări complexe și transnaționale. Mecanismele de coordonare, documentarea etică, elaborarea procedurilor standardizate și dezvoltarea colaborărilor bilaterale sporesc vizibilitatea consorțiului și pregătesc terenul pentru participarea la proiecte internaționale de anvergură.

Impact asupra cooperării bilaterale România–Republica Moldova

Proiectul a întărit relația bilaterală în domeniul cercetării aplicate în sănătatea mintală ocupațională. Mobilitățile academice, activitățile metodologice comune, schimbul de expertiză și participarea la evenimente științifice au consolidat colaborarea dintre echipe, generând un parteneriat funcțional, stabil și orientat spre rezultate.

Prin convergența conceptuală și metodologică realizată în 2025, proiectul creează premisele unei cercetări comune de înaltă calitate, capabile să ofere date relevante pentru sisteme de sănătate aflate în transformare în ambele țări.

8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

În conformitate cu prevederile proiectului și cu cerințele metodologice pentru desfășurarea studiilor calitative și cantitative, anul 2025 a fost dedicat inițierii și consolidării colaborării cu instituțiile medicale din Republica Moldova care dețin servicii de asistență medicală de urgență și alte structuri relevante pentru recrutarea personalului medical.

În această etapă, echipa de proiect a stabilit primele contacte instituționale necesare pentru desfășurarea ulterioară a activităților de cercetare, având în vedere că accesul la personalul medical este condiționat de existența unor parteneriate oficiale. Astfel, au fost demarate discuțiile cu spitalele care includ servicii de urgență, cu scopul de a identifica unitățile eligibile pentru includerea în eșantionul de cercetare.

Procesul de colaborare a presupus:

- informarea instituțiilor despre obiectivele proiectului și etapele metodologice planificate;
- prezentarea procedurilor de recrutare care vor fi utilizate;
- pregătirea preliminară a documentelor necesare pentru încheierea contractelor de colaborare sau a acordurilor instituționale necesare pentru întocmirea dosarului pentru comitetul de etică.

Aceste parteneriate sunt o condiție indispensabilă pentru aplicarea instrumentelor psihometrice și realizarea interviurilor în rândul angajaților din sistemul medical. În 2025, proiectul a pus astfel bazele cadrului operațional național necesar pentru derularea etapelor de colectare a datelor, urmând ca în anul 2026 să fie finalizate acordurile instituționale și să fie aplicat dosarul la

comitetul de etica intrucat să fie demarat procesul propriu-zis de recrutare și evaluare a participanților.

9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului (obligatoriu)

În cadrul proiectului, colaborarea internațională reprezintă un pilon esențial pentru asigurarea rigoarei științifice și pentru integrarea rezultatelor în contextul cercetării globale privind stresul traumatic, distresul moral și vătămarea morală la personalul de intervenție. Anul 2025 a consolidat relațiile de cooperare dintre echipele din România și Republica Moldova, precum și conexiunile cu instituții academice și profesionale relevante.

Colaborarea bilaterală cu Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași a constituit baza activităților internaționale din acest an. În cadrul acestei cooperări, toți cei cinci membri ai echipei proiectului au participat la stagii de formare care au vizat aprofundarea tehnicilor de cercetare calitativă, analiza experiențelor cu potențial de vătămare morală, evaluarea stresului traumatic și a distresului moral, precum și aspecte avansate ale eticii cercetării. Mobilitățile au facilitat transferul de cunoștințe, uniformizarea abordărilor metodologice și alinierea procedurilor de lucru între parteneri.

Activitățile internaționale au inclus și participarea la evenimente științifice majore, unde proiectul a fost reprezentat în mod activ. Participarea la Conferința Internațională de Psihologie Aplicată și Științe ale Educației (16–19 octombrie) și la Zilele Institutului Socola (29 octombrie – 1 noiembrie) a permis prezentarea direcțiilor conceptuale, schimbul de bune practici și integrarea proiectului în rețele academice internaționale din domeniul psihologiei clinice, psihiatriei și sănătății mintale ocupaționale. Aceste interacțiuni au consolidat vizibilitatea proiectului și au creat premise pentru viitoare colaborări internaționale.

Cooperarea transfrontalieră a favorizat armonizarea modelelor teoretice și a procedurilor de cercetare, facilitând adaptarea instrumentelor și metodologiilor la contexte culturale și organizaționale similare. Această convergență este esențială pentru realizarea studiilor comparative și pentru validarea rezultatelor în ambele țări.

În ansamblu, colaborarea internațională din anul 2025 a permis crearea unui cadru academic solid, a întărit capacitatea instituțiilor partenere de a derula cercetări complexe și a amplificat potențialul proiectului de a genera rezultate cu relevanță științifică la nivel regional și internațional. Dacă dorești, pot formula și o variantă mai scurtă sau una mai formală pentru depunerea oficială.

10. Dificultățile în realizarea proiectului de natură financiară, organizatorică, legate de resursele umane etc. (obligatoriu).

1. Diferențe normative privind comitetele de etică din cele două țări

Una dintre principalele provocări a fost armonizarea cerințelor impuse de comitetele de etică din România și Republica Moldova. Cele două sisteme utilizează proceduri distincte în ceea ce privește structura dosarului, formularele de consimțământ, terminologia obligatorie și etapele de aprobare. Aceste diferențe au generat întârzieri în pregătirea documentelor, necesitând adaptări repetate ale materialelor pentru a corespunde ambelor seturi de reglementări. Procesul a presupus consultări suplimentare, revizuri succesive ale documentației și clarificări instituționale, ceea ce a prelungit perioada de pregătire a dosarului etic.

2. Necesitatea deplasărilor și limitările impuse de normele instituționale

Desfășurarea mobilităților internaționale, participarea la întâlniri de lucru și activitățile realizate în colaborare cu instituțiile partenere au presupus un număr considerabil de deplasări. Acestea au interferat uneori cu activitatea profesională curentă a membrilor echipei, generând dificultăți în

gestionarea timpului și în menținerea continuității activităților administrative și clinice. În plus, numărul de zile necesar pentru deplasări a depășit uneori limitele instituționale standard admise pentru absențe motivate în cadrul unităților medicale sau universitare, necesitând ajustări ale programului și reorganizarea activităților pentru a evita perturbarea funcționării cotidiene.

3. Provocări organizatorice și administrative

Coordonarea bilaterală a presupus sincronizarea calendarului, a procedurilor interne și a fluxurilor de aprobare dintre cele două echipe. Diferențele în procedurile administrative (de exemplu, durata aprobărilor, circuitul documentelor, modalitățile de raportare) au generat variații în ritmul de lucru și au necesitat comunicare constantă pentru asigurarea unei implementări coerente. Totodată, volumul ridicat de documente tehnice și etice a solicitat suplimentar resursele umane implicate în redactare, verificare și arhivare.

11. Recomandări, propuneri (opțional).

- ✓ Armonizarea procedurilor etice între cele două țări

Este recomandată organizarea unor consultări directe între reprezentanții comitetelor de etică și echipele proiectului, cu scopul de a clarifica diferențele normative și de a elabora un set comun de cerințe minimale. Acest demers ar reduce timpul de pregătire a dosarului și ar evita revizuirile multiple.

Conducătorul de proiect Inga DELIV *Deliv* / (numele, prenumele, semnătura)

Data *03.10.2025*

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2025

Cifra proiectului 25.80013.8007.03ROMD

Denumirea Proiectului :Stres traumatic și vatamare morala in randul personalului de interventie in situatii de criza

Rezumat în limba română pentru anul 2025 (1 pagină)

Proiectul bilateral România–Republica Moldova urmărește consolidarea colaborării științifice în domeniul stresului traumatic, al evenimentelor cu potențial de vătămare morală și al vătămării morale la personalul de intervenție. În 2025, activitățile s-au axat pe dezvoltarea cadrului metodologic și etic al cercetării, formarea echipelor și pregătirea bazei operaționale necesare studiilor viitoare.

În Etapa I au fost elaborate documentele tehnice, registrele de activitate și instrumentele de monitorizare și a fost inițiat dosarul de etică, prin analiza cerințelor comitetelor, selecția instrumentelor psihometrice și redactarea consimțămintelor informate. Întâlnirile bilaterale au facilitat clarificarea procedurilor și planificarea etapelor următoare.

Etapa II a inclus analiza sistemică a literaturii și dezvoltarea metodologiei de cercetare. A fost cartografiată literatura internațională despre vătămarea morală, distresul moral și stresul traumatic la personalul medical, fiind identificate teme centrale și lacune. Au fost elaborate ghidul de interviu semi-structurat și procedurile de recrutare, precum și setul final de instrumente psihometrice necesare studiului longitudinal.

Etapa III s-a axat pe diseminare și formare. Cei cinci membri ai echipei au realizat mobilități la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, beneficiind de instruiți în cercetare calitativă, evaluarea stresului traumatic și etica cercetării. Proiectul a fost prezentat la două manifestări științifice importante, contribuind la integrarea în rețele academice relevante.

La nivel național au fost inițiate colaborări cu instituții medicale din Republica Moldova cu servicii de urgență, necesare pregătirii acordurilor instituționale pentru aplicarea instrumentelor de evaluare. Cooperarea internațională s-a consolidat prin mobilități, activități metodologice comune și participarea la evenimente științifice.

Dificultățile au inclus diferențe normative între comitetele de etică din cele două țări și limitări privind numărul de zile de deplasare admise instituțional. Se recomandă armonizarea cerințelor etice, planificarea mai strictă a mobilităților și standardizarea procedurilor administrative, pentru eficientizarea etapelor de colectare și analiză a datelor.

Rezumat în limba engleză pentru anul 2025 1 pagină

The bilateral Romania–Republic of Moldova project aims to strengthen scientific collaboration in the field of traumatic stress, potentially morally injurious events, and moral injury among frontline personnel, particularly healthcare workers. In 2025, the focus was on developing the methodological and ethical framework of the research, training the teams, and preparing the operational foundation required for subsequent qualitative and quantitative studies.

Stage I involved preparing the technical documentation, activity records, and monitoring tools, and initiating the ethics dossier by analysing committee requirements, selecting psychometric instruments, and drafting preliminary informed consent forms. Bilateral working meetings supported the clarification of procedures and the planning of upcoming activities.

Stage II covered the systematic analysis of the literature and the development of the research methodology. The team mapped international literature on moral injury, moral distress, and traumatic stress among healthcare workers, identifying core themes and existing gaps. The semi-structured interview guide and recruitment procedures were developed, along with the final set of psychometric instruments required for the longitudinal study.

Stage III focused on dissemination and training. All five team members completed mobility placements at “Alexandru Ioan Cuza” University in Iași, receiving training in qualitative research, assessment of traumatic stress and moral injury, and research ethics. The project was presented at two major scientific events, contributing to its integration within relevant academic networks.

At the national level, collaboration was initiated with medical institutions in the Republic of Moldova that provide emergency services, an essential step for preparing institutional agreements required for administering research instruments. International cooperation was strengthened through mobility activities, joint methodological work, and participation in scientific events.

Difficulties encountered included differing ethics regulations between the two countries and institutional limits on the number of allowable travel days. Recommendations include harmonising ethics requirements, stricter planning of mobilities, and standardising administrative procedures to streamline data collection and analysis in the next stages.

Conducătorul de proiect Inga DELIV Petif / (numele, prenumele, semnătura)

Data:

03.12.2025

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anul 2025 în cadrul proiectului**

Stres traumatic și vătămare morală în rândul personalului de intervenție în situații de criză

1. Monografii (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1.1. monografii internaționale

1.2. monografii naționale

2. Capitole în monografii naționale/internaționale

3. Editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale

4. Articole în reviste științifice

4.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS (cu indicarea factorului de impact IF)

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

4.3. în reviste din Registrul National al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

4.4. în alte reviste naționale

5. Articole în culegeri științifice naționale/internaționale

5.1. culegeri de lucrări științifice editate peste hotare

5.2 culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

6.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

6.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

7.3. în lucrările conferințelor științifice naționale cu participare internațională

7.4. în lucrările conferințelor științifice naționale

Notă: vor fi considerate teze și nu articole materialele care au un volum de până la 0,25 c.a.

8. Alte lucrări științifice (recomandate spre editare de o instituție acreditată în domeniu)

8.1. cărți (cu caracter informativ)

8.2. enciclopedii, dicționare

8.3. atlase, hărți, albume, cataloage, tabele etc. (ca produse ale cercetării științifice)

9. Brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală, materiale la saloanele de

invenții

10. Lucrări științifico-metodice și didactice

10.1. manuale pentru învățământul preuniversitar (aprobate de ministerul de resort)

10.2. manuale pentru învățământul universitar (aprobate de consiliul științific /senatul instituției)

10.3. alte lucrări științifico-metodice și didactice

11. Recomandări, propuneri.

Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2025
Cifrul proiectului: 25.80013.8007.03ROMD

Cheltuieli, lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Servicii de cercetări științifice	222930	99795		99795
Total		99795		99795

Prim-prorector IP USMF „Nicolae Testemițanu Cernetchi Olga

Economist șef

Lupașco Svetlana

Conducătorul de proiect

Deliv Inga

Data:

03.12.2025

LS

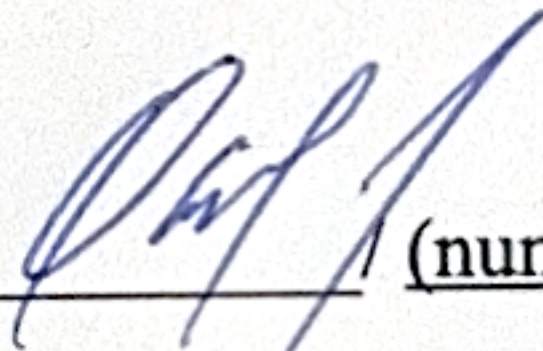

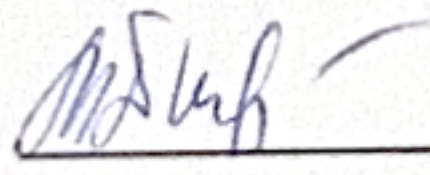
Componenta echipei conform contractului de finanțare 2025

Cifrul proiectului 25.80013.8007.03ROMD

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2025						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă sau nr. de ore conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Inga Deliv	1979	d.s.m.conf.univ	10	01.09.2025	
2.	Ion Cosciug	1963	d.s.m.conf.univ	11	01.09.2025	
3.	Madalina Valache	1999		12	01.09.2025	
4.	Natalia Caraman	1999		12	01.09.2025	
5.	Madalina Bivol	1998		12	01.09.2025	
6.						
7.						

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2025					
Nr	Nume, prenume	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă sau nr. de ore conform contractului	Data angajării
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					

Conducătorul organizației Olga CERNEȚCHI (numele, prenumele, semnătura)

Contabil șef / (numele, prenumele, semnătura)

Conducătorul de proiect Inga DELIV / (numele, prenumele, semnătura)

Data: 03.12.2025

INFORMAȚIE SUPLIMENTARĂ

1. **Nu vor fi examinate** rapoartele incomplete, fără toate semnăturile și parafa instituției și care nu corespund cerințelor de tehnoredactare (pct. 6).
2. Rapoartele anuale privind implementarea proiectelor ce implică activități de cercetare **pe animale** vor fi însoțite de avizul Comitetului de etică național/instituțional în corespundere cu HG nr.318/2019 *privind aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Comitetului național de etică pentru protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice* (https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=115171&lang=ro).
3. Rapoartele anuale privind implementarea proiectelor ce implică activități de cercetare **cu implicarea subiecților umani** vor fi însoțite de avizul Comitetului instituțional de etică a cercetării, în corespundere cu prevederile *Convenției europene pentru protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane față de aplicațiile biologiei și medicinei*, adoptată la Oviedo la 04.04.1997, semnată de către RM la 06.05.1997, **ratificată prin Legea nr. 1256-XV din 19.07.2002, în vigoare pentru RM din 01.03.2003**) și a protocoalelor adiționale.
4. **Nu pot fi prezentate informații identice în Rapoartele anuale ale mai multor proiecte.**
5. Se acceptă publicațiile în care expres sunt stipulate datele de identificare ale proiectului (denumire și/sau cifra).
6. **Cerințe de tehnoredactare a Raportului:**
 - a) Se va exclude textul în culoare roșie din raport, întrucât reprezintă precizări referitor la informația solicitată (de ex. *denumirea și cifra, perioada de implementare a proiectului, anul/anii; nume, prenume; etc.*).
 - b) Câmpurile cu mențiunea „*optional*” se completează dacă sunt rezultate ce se încadrează în activitățile respective. În absența rezultatelor, câmpurile rămân **necompletate (nu se exclud rubricile respective)**.
 - c) Raportul se completează cu caractere TNR – 12 pt, în tabelele referitor la buget și personal – 11 pt; interval 1,15 linii; margini: stânga – 3 cm, dreapta – 1,5 cm, sus/jos – 2 cm.
 - d) **Copertarea se va face după modelul european – spirală.**